

SOUHRN ÚDAJŮ O PŘÍPRAVKU

1. NÁZEV PŘÍPRAVKU

Projímavá čajová směs léčivý čaj

2. KVALITATIVNÍ A KVANTITATIVNÍ SLOŽENÍ

Jeden nálevový sáček obsahuje 750 mg sennového listu (*Sennae folium*), 300 mg natě máty peprné (*Menthae piperitae herba*), 150 mg plodu fenyklu obecného sladkého (*Foeniculi dulcis fructus*), 150 mg lékořicového kořene (*Liquiritiae radix*), 150 mg řebříčkové natě (*Millefolii herba*).

3. LÉKOVÁ FORMA

Léčivý čaj.

Nálevové sáčky, uvnitř hrubě práškováná homogenní čajová směs drog zelené a žlutohnědé barvy a tmavě zeleného komprimátu. Směs má charakteristický pach po mátě a fenyklu.

4. KLINICKÉ ÚDAJE

4.1 Terapeutické indikace

Rostlinný léčivý přípravek indikovaný ke krátkodobé léčbě funkční zácpy. Přípravek má mírné protizánětlivé a karminativní účinky.

Projímavá čajová směs je indikována pro dospívající od 12 let a dospělé.

4.2 Dávkování a způsob podání

Dávkování

Maximální denní dávka je 30 mg hydroxyanthracenových glykosidů.

Dávka by měla být upravena individuálně tak, aby vyvolávala očekávaný účinek, ale současně byla co nejnižší.

Dospívající starší 12 let, dospělí, starší pacienti

Denní dávka: 1,5 g přípravku (1 nálevový sáček) odpovídá nejméně 12,5 mg hydroxyanthracenových glykosidů, počítáno jako sennosid B.

Většinou je dostatečné užívat čaj dvakrát až třikrát týdně.

Teplý nálev se pije 1x denně, nejlépe na noc.

Pediatrická populace

Nedoporučuje se pro děti mladší 12 let (viz bod 4.3).

Způsob podání

Jeden nálevový sáček se přelije 250 ml vařící vody a nechá se 15 minut vyluhovat. Přípravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím.

Délka podávání

Přípravek je určen pouze ke krátkodobému užívání, po dobu nejdéle jednoho až dvou týdnů.

V případě, že se zdravotní stav nelepší v průběhu podávání přípravku, je třeba vyhledat lékaře.

4.3 Kontraindikace

Hypersenzitivita na léčivé látky tohoto přípravku. Hypersenzitivita na přípravky obsahující mátu nebo menthol nebo na rostliny z čeledi *Apiaceae* (anýz, celer, koriandr, kopr, kmín) nebo na anethol.

Laxativa, tzn. i *Sennae folium*, nesmějí být podávána při neprůchodnosti a atonii střev, stenózách, průjemových onemocněních, náhlých příhodách břišních, appendicitidě, zánětlivých onemocněních střev (např. Crohnova choroba, colitis ulcerosa), bolestech břicha neznámého původu, stavech dehydratace a úbytku elektrolytů.

Léčivý čaj není určen pro podávání dětem do 12 let.

4.4 Zvláštní upozornění a opatření pro použití

Přípravek je určen pouze ke krátkodobému užívání, po dobu nejdéle jednoho až dvou týdnů. Pokud je laxativa zapotřebí užívat každý den, měla by být vyšetřena příčina zácpy. Je třeba se vyhnout dlouhodobému užívání laxativ. Užívání stále se zvyšujících dávek po dobu delší, než je doporučeno, může vést k poruše střevních funkcí a k závislosti na laxativech (návykový syndrom). Léčivý čaj je vhodné užívat pouze v případě, kdy není možné dosáhnout léčebného účinku změnou životního stylu (změna stravovacích návyků, zvýšení tělesného pohybu) nebo podáváním objemových laxativ.

Zvýšené opatrnosti je třeba při podávání srdečních glykosidů, antiarytmik, léčivých přípravků prodlužujících QT-interval, diuretik, adrenokortikoidů a rostlinné drogy *Liquiritiae radix*. Případný negativní vliv rostlinné drogy *Liquiritiae radix* obsažené v přípravku lze potlačit suplementací draslíku. Současné podávání *Sennae folium* s těmito přípravky by mělo být předem konzultováno s lékařem.

Příčiny chronické zácpy nebo nediodagnostikovaných akutních či perzistujících abdominálních obtíží (bolesti břicha, nevolnost, zvracení) musí být vždy předmětem lékařského vyšetření, protože mohou být známkou závažných zdravotních potíží (neprůchodnost střev).

Jestliže je droga *Sennae folium* podávána pacientům trpícím inkontinencí, je třeba jim častěji vyměňovat hygienické vložky, aby nedocházelo k nadměrnému kontaktu pokožky se stolicí.

U pacientů s chorobami ledvin může podávání přípravku způsobit nerovnováhu hladiny elektrolytů.

Pacienti se žlučnickovými kameny či jinými žlučnickovými potížemi by měli být obezřetní při užívání přípravků s obsahem máty.

Pacienti s gastro-esofageálním refluxem by se měli vyhnout přípravkům s obsahem máty, protože může zvyšovat výskyt potíží.

4.5 Interakce s jinými léčivými přípravky a jiné formy interakce

Hypokalemie vyvolaná dlouhodobým podáváním *Sennae folium* může zvyšovat účinek srdečních glykosidů a ovlivňovat účinek antiarytmik, přípravků způsobujících reverzi sinusového rytmu (chinidin) a přípravků působících prodloužení QT-intervalu.

Současné podávání léčiv způsobujících hypokalemii (např. diuretika, adrenokortikoidy a rostlinná droga *Liquiritiae radix*) může tuto nerovnováhu elektrolytů dále zvyšovat. Případný negativní vliv rostlinné drogy *Liquiritiae radix* obsažené v přípravku lze potlačit suplementací draslíku. Současné podávání *Sennae folium* s těmito přípravky by mělo být předem konzultováno s lékařem.

4.6 Fertilita, těhotenství a kojení

Těhotenství

Po podávání doporučených dávek *Sennae folium* v období těhotenství nebylo zjištěno zvýšení četnosti malformací nebo jiných škodlivých vlivů na plod. Přesto, na základě experimentálních dat vztahujících

se ke genotoxickému riziku některých anthranoidů (např. emodin, aloe-emodin), se nedoporučuje užívat *Sennae folium* v těhotenství.

Kojení

Vzhledem k tomu, že není dostatek údajů o metabolitech přecházejících do mateřského mléka a jejich případných nežádoucích účincích, nedoporučuje se *Sennae folium* v období kojení užívat. Do mateřského mléka přechází malé množství účinných metabolitů (rhein), laxativní účinek však nebyl u kojenců pozorován.

4.7 Účinky na schopnost řídit a obsluhovat stroje

Nejsou známy.

4.8 Nežádoucí účinky

Velmi zřídka může *Sennae folium* vyvolat hypersensitivní reakce (pruritus, urtikarie, lokální nebo generalizovaný exanthem).

Kontaktní laxativa mohou vyvolat, zejména u pacientů s dráždivým tračníkem, křečovitě bolesti břicha a vodnatou stolicí. Tyto příznaky se však také projevují v důsledku individuálního předávkování. V těchto případech je třeba snížit dávku.

Chronické užívání může vyvolat nerovnováhu hladiny vody a elektrolytů a v konečném důsledku vést k albuminurii a hematurii.

Chronické užívání může vyvolat pigmentaci střevní sliznice (pseudomelanosis coli), která po přerušení podávání léčiva spontánně vymizí.

Během užívání *Sennae folium* může dojít ke změně barvy moči (žluté nebo červenohnědé zbarvení, závislé na hodnotě pH) v důsledku obsahu metabolitů, které však není klinicky významné.

Hlášení podezření na nežádoucí účinky

Hlášení podezření na nežádoucí účinky po registraci léčivého přípravku je důležité. Umožňuje to pokračovat ve sledování poměru přínosů a rizik léčivého přípravku. Žádáme zdravotnické pracovníky, aby hlásili podezření na nežádoucí účinky na adresu:

Státní ústav pro kontrolu léčiv,
Šrobárova 48
100 41 Praha 10
Webové stránky: www.sukl.cz/nahlasit-nezadouci-ucinek

4.9 Předávkování

Hlavním symptomem předávkování a/nebo abúzu jsou křečovitě bolesti břicha a průjem, provázené ztrátou tekutin a elektrolytů, které by měly být nahrazeny.

Průjem je příčinou ztráty iontů draslíku, která následně vede k srdečním obtížím a svalové astenii. Nežádoucí účinek může být ještě zvýšen současným podáváním některých léků (např. kardioglykosidy, diuretika, adrenokortikoidy nebo *Liquiritiae radix*). Léčba je podpůrná - náhrada elektrolytů a rehydratace, u starších osob je důležité monitorování hladiny elektrolytů, zejména draslíku.

Chronické užívání vysokých dávek anthranoidů může vyvolat toxickou hepatitidu.

5. FARMAKOLOGICKÉ VLASTNOSTI

5.1 Farmakodynamické vlastnosti

Farmakoterapeutická skupina: Léčiva proti zácpě, kontaktní laxativa; ATC kód: A 06 AB06

1,8-dihydroanthracenové deriváty mají laxativní účinek. β -*O*-glykosidy (sennosidy) nejsou absorbovány v tenkém střevě, působením mikroflóry tlustého střeva se redukují na aktivní metabolity (rheinanthron), které mají dva různé mechanismy účinku:

- a) stimulují motilitu tlustého střeva a zvyšují rychlost pasáže
- b) ovlivňují sekreční pochody dvěma současně probíhajícími mechanismy, snížením resorpce vody a elektrolytů (Na⁺, Cl⁻) buňkami střevního epitelu (antiabsorpční účinek) a stimulací vylučování vody a elektrolytů (sekreční účinek), což se projevuje zvýšenou koncentrací tekutiny a elektrolytů v prostoru tlustého střeva.

Výsledkem všech těchto pochodů je změkčení stolice a navození reflektorické reakce zvýšenou náplní tlustého střeva.

K defekaci dochází po 8-12 hodinách od podání, v závislosti na době trávení a metabolických procesech.

Použití ostatních rostlinných drog (*Menthae piperitae herba*, *Foeniculi fructus*, *Liquiritiae radix*, *Millefolii herba*) uvedených ve složení a jejich vzájemná kombinace jsou založeny na dlouhodobé zkušenosti s jejich používáním. Účinné látky těchto drog mají mírné spasmolytické a antiflogistické účinky.

5.2 Farmakokinetické vlastnosti

β -*O*-glykosidy (sennosidy) nejsou absorbovány v tenkém střevě ani nejsou rozkládány trávicími enzymy člověka. Neabsorbovaný podíl se působením bakterií tlustého střeva redukuje na aktivní rheinanthron. Aglykony jsou vstřebávány v tenkém střevě.

V pokusech na zvířatech s radioaktivně značeným rheinanthronem podávaným přímo do slepého střeva byla prokázána absorpce menší než 10 %. Rheinanthron se dále oxiduje na rhein a sennidiny nacházející se v krvi většinou ve formě glukuronidů a síranů. Po perorální aplikaci se sennosidy vylučují z cca 3–6 % močí, část je vylučována žlučí.

Největší podíl sennosidů (cca 90 %) je však vylučován stolicí ve formě polymerů (polychinonů) společně se 2–6 % nemetabolizovaných sennosidů, sennidinů, rheinanthronu a rheimu.

Ve farmakokinetické humánní studii byla po sedmi dnech perorálního podávání prášku ze *Sennae fructus* (odpovídá 20 mg sennosidů), zjištěna v krvi maximální koncentrace rheimu 100 μ g /ml, kumulace rheimu nebyla pozorována.

Aktivní metabolity, např. rhein, přecházejí v malém množství do mateřského mléka. Pokusy na zvířatech ukázaly, že průnik rheimu placentou je nízký.

5.3 Předklinické údaje vztahující se k bezpečnosti

Systematické preklinické studie nebyly s rostlinnou drogou *Sennae folium* ani s přípravky z ní vyrobenými prováděny. Data byla převzata ze studií prováděných s rostlinnou drogou *Sennae fructus*. Vzhledem k tomu, že jsou obsahové látky listů a plodů srovnatelné, mohly být převzaty i výsledky.

Většina údajů se vztahuje k extraktům z plodů senny, obsahujícím 1,4 – 3,5 % anthranoidů, což odpovídá 0,9 % až 2,3 % rheimu, 0,05 % až 0,15 % aloe-emodinu a 0,001 % až 0,006 % emodinu nebo izolovaných účinných látek, např. rheimu nebo sennosidům A a B.

Akutní toxicita drogy *Sennae fructus*, včetně extraktů, stejně jako sennosidů, je po perorálním podání myším nebo potkanům hodnocena jako nízká.

Bylo zjištěno, že extrakty při parenterálním podání myším vykazují vyšší toxicitu než čisté glykosidy, pravděpodobně díky obsahu aglykonů.

Po dobu 90 dnů byly potkanům podávány plody senny v dávkách 100 mg/kg až 1 500 mg/kg. Droga obsahovala 1,83 % sennosidů A-D, z toho 1,6 % rheimu, 0,11 % aloe-emodinu a 0,014 % emodinu. U

všech skupin byla v menší míře pozorována reverzibilní hyperplasie epitelu tlustého střeva, která po osmi týdnech bez léčby odezněla. Reverzibilní byly i léze epitelu předžaludku.

Denní dávka 300 mg/kg a vyšší vyvolává tubulární bazofilii a epiteliální hypertrofii ledvin, účinek je závislý na dávce, funkce orgánu nebyla narušena. Popsaný účinek je reverzibilní. Ukládání hnědého tubulárního pigmentu vede k tmavému zbarvení povrchu ledvin a v menší míře přetrvává i po období bez léčby.

Změny na nervové pleteni tlustého střeva nebyly zjištěny. V této studii nebyla zjištěna hladina NOAEL (no-observed adverse effect level, tj. nejvyšší hladina, kdy ještě nejsou pozorovány nežádoucí účinky).

Potkanům obou pohlaví byly po dobu 104 týdnů podávány perorálně přípravky z plodů senny v dávkách až 300 mg/kg, kancerogenní účinky nebyly zjištěny.

Definovaný extrakt byl podáván perorálně po dobu dvou let potkanům obou pohlaví. Extrakt obsahoval asi 40,8 % anthranoidů, z toho 35 % sennosidů, odpovídající asi 25,2 % rheinu, 2,3 % aloe-emodinu, 0,007 % emodinu, 142 ppm volného aloe-emodinu a 9 ppm volného emodinu. Karcinogenní účinky nebyly zjištěny.

V jiné dvouleté studii prováděné na myších a potkanech bylo zjištěno, že emodin nemá karcinogenní účinky u samců potkana a samic myši, nejasné důkazy byly zjištěny u samic potkana a samců myši.

Dávka až 500 mg/kg sennosidů podávaná psům po dobu čtyř týdnů a dávka až 100 mg/kg podávaná potkanům po dobu šesti měsíců nemá toxické účinky.

Po perorálním podání sennosidů nebyly u pokusných zvířat (potkan, králík) zjištěny známky embryoletálních, teratogenních nebo fetotoxických účinků. Nebyl zjištěn ani účinek na postnatální vývoj mladých potkanů, na schopnost samic pečovat o potomstvo nebo na fertilitu potkanů obou pohlaví. Údaje týkající se rostlinných přípravků nejsou k dispozici.

In vitro vykazují extrakt a aloe-emodin mutagenní účinky, sennosid A, sennosid B a rhein mutagenní účinky nemají.

Definovaný extrakt z plodů senny nevykazoval v komplexních studiích *in vivo* mutagenní účinky.

Laxativa jako rizikový faktor kolorektální rakoviny (CRC) byla sledována v mnoha klinických studiích. Některé studie poukazují na riziko CRC spojené s používáním anthrachinonových laxativ, jiné nikoli. Nicméně riziko představuje samotná zácpa spolu se stravovacími návyky. Pro konečné vyhodnocení CRC rizika je nezbytné provedení dalších studií.

6. FARMACEUTICKÉ ÚDAJE

6.1 Seznam pomocných látek

Neobsahuje žádné pomocné látky.

6.2 Inkompatibility

Neuplatňuje se.

6.3 Doba použitelnosti

Doba použitelnosti přípravku je 2 roky. Nálev připravený podle návodu je určen k okamžité spotřebě.

6.4 Zvláštní opatření pro uchovávání

Uchovávejte při teplotě do 25 °C. Uchovávejte v původním obalu, aby byl přípravek chráněn před vlhkostí.

6.5 Druh obalu a obsah balení

20 nálevových sáčků po 1,5 g (hmotnost náplně 30 g): nálevový sáček z filtračního papíru opatřený visačkou, s PP přebalem, krabička.

20 nálevových sáčků po 1,5 g (hmotnost náplně 30 g): nálevový sáček z filtračního papíru opatřený visačkou, krabička, PP folie.

15 nálevových sáčků po 1,5 g (hmotnost náplně 22,5 g): nálevový sáček z filtračního papíru opatřený visačkou, s PP přebalem, krabička, PP folie.

10 nálevových sáčků po 1,5 g (hmotnost náplně 15 g): nálevový sáček z filtračního papíru opatřený visačkou, s PP přebalem, krabička, PP folie.

Na trhu nemusí být všechny velikosti balení.

6.6 Zvláštní opatření pro likvidaci přípravku a zacházení s ním

Žádné zvláštní požadavky na likvidaci.

7. DRŽITEL ROZHODNUTÍ O REGISTRACI

Megafyt Pharma s.r.o., U Elektrárny 516, 252 46 Vrané nad Vltavou, Česká republika

8. REGISTRAČNÍ ČÍSLO

94/855/97-C

9. DATUM REGISTRACE / PRODLOUŽENÍ REGISTRACE

Datum první registrace: 23. 10. 1997

Datum posledního prodloužení registrace: 24. 8. 2016

10. DATUM REVIZE TEXTU

27. 11. 2024